

TÜRK KÜTÜPHANECİLİĞİ

TÜRK KÜTÜPHANECİLER DERNEĞİ BÜLTENİ

2. Cilt

1988

1. Sayı

Millî Kütüphane'nin Devlet Teşkilâtındaki Yeri

Millî Kütüphane, adı üstünde, 'millî' bir kuruluşumuz. Ama, bir türlü bu niteliğinin gerektirdiği yönetim yapısına kavuşabilmiş ve devlet teşkilâtı içinde bulunması gereken yeri alabilmiş değil. Bu yüzden kendisinden beklenen hizmetleri rahat bir ortamda sunamamanın rahatsızlıkları içinde.

Millî Kütüphane'nin yönetim yapımız içindeki yerini bulamamış olması, kuruluşundan bu yana geçirdiği statü değişikliklerinden belli: Hem yönetim makamının derecesi inişli-çıkışlı bir durum gösteriyor, hem de bağlı olduğu üst makamlar sık sık değişmiş. Bu statü ve bağlı olunan üst makam değişiklikleri, kütüphanenin istikrarlı bir çalışma sürdürmesini engelleyen önemli bir etken.

Millî Kütüphanemiz neden sık sık statü ve üst makam değiştirmek zorunda kalmıştır? Bu sorunun cevabı olarak çeşitli sebepler öne sürmek mümkün. Fakat, bize göre bunların en önemlisi, Millî Kütüphane'nin Kütüphaneler Genel Müdürlüğü ile aynı Bakanlık çatısı altında bulunmasıdır. Bazı yöneticiler, bir bakanlıkta aynı hedefe yönelik iki teşkilât bulunmasını yadırgamışlar; bunların aynı teşkilât içinde kaynaştırılması gerektiği görüşü ile, küçük görüneni büyüğe bağlamak gerektiğini ileri sürmüşler ve iki kez de bunu uygulamaya koymuşlardır. Ancak bu işlemi yapanlar, Millî Kütüphane'nin millî bir hizmet kuruluşu, bağlandığı kuruluşun ise halk kütüphanelerinin yönetiminden sorumlu bir merkez teşkilâtı olduğunu görememişler veya görmezlikten gelmişlerdir. Geçirilen iki kısa deneme, bu tür birleştirmelerin Millî Kütüphane'yi nasıl yaraladığını göstermiştir.

Bu millî kuruluşumuz şimdi yine Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı bağımsız bir 'başkanlık' statüsündedir. Bu statüyü, taşra teşkilâtı bulunmayan 'genel müdürlük' olarak tanımlayabiliriz. Başkanlığa bağlı daire başkanlıkları ve onlara bağlı şube müdürlükleri bulunması, böyle bir tanıma hak verdiriyor. Ne var ki, devlet teşkilâtımız için yeni olan bu yapı da yadırganmakta, Millî Kütüphane'ye bir daire başkanlığı gibi bakılması ve protokolde de böyle işlem yapılması yoluna gidilmektedir. Bu ise yönetim yönünden olduğu kadar, hizmet bakımından da sıkıntılar yaratmaktadır. Bu sıkıntılar giderilemediği, huzurlu bir hizmet ortamı yaratılamadığı takdirde, hem hizmet sunanların, hem de hizmetlerden yararlananların birbirinden şikâyetçi olmağa devam edecekleri şüphesizdir.

Bu aksaklıkların giderilmesinde atılacak ilk adım, sanırsız, Millî Kütüphane'nin devlet teşkilâtındaki yerine oturtulması olacaktır. Bu ise, bu millî kuruluşumuzun Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan alınıp Başbakanlığa bağlı bir duruma getirilmesi ile gerçekleşebilir. Millî arşivlerimiz nasıl Başbakanlığa bağlı bir Genel Müdürlük olarak teşkilâtlanmışsa, Millî Kütüphanemiz de ona paralel bir statüye kavuşturulabilir. Böylece, hem Kültür ve Turizm Bakanlığındaki Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü ikilemi ortadan kalkar, hem de Millî Kütüphane devlet teşkilâtı içinde layık olduğu yeri bulur.

Böyle bir işlem gerçekleştirildiği takdirde, millî kültürümüzün günümüze intikal eden hazinelerinin önemli bir bölümünü oluşturan yazma eserlerin topluca bulunduğu halk kütüphanesi birimlerinin de Millî Kütüphaneye bağlanması ve böylece onun 'taşra teşkilâtı'nı oluşturması yararlı olur. Böylece, halk kütüphanelerimiz, asıl görevleri olan çağdaş eserleri yararlanmaya sunma görevlerine daha etkili bir şekilde eğilmek imkânını bulabileceklerdir. Yazmaların halk kütüphanelerinde dağınık, bakımsız ve işlemsiz olarak kalmaları yerine, belli merkezlerde topluca, bakımlı ve bibliyografik işlemleri tamamlanmış olarak hizmete sunulmaları, şüphesiz çok daha iyidir.

Necmeddin Sefercioğlu

TKD Genel Başkanı

PERRAN ERALP - ÖZBEN KÜTÜPHANECİLİK ÖDÜLÜ VERİLDİ.

25 Aralık 1986'da vefat eden emekli kütüphaneci Perran Eralp Özben adına eşi ressam Münib Özben tarafından konulan «Kütüphanecilik Ödülü»nün ilki 25 Aralık 1987 günü MTA Konferans Salonunda yapılan törenle verildi.

Törende Derneğimiz Genel Başkanı Doç. Dr. Necmettin Sefercioğlu, Sami Nabî Özerdim, Dr. Müjgan Cünbur ve MTA'dan BDT. D. Bşk.

Özcan Yazlak Perran Eralp - Özbenle ilgili konuşmalar yaptılar.

Yarışmaya katılan eserlerden hiçbirisi birinciye değer bulunmadı. Ancak yarışmaya katılan Nihat Nacar, Zakir Köseoğlu ve Ahmet Karataş'a birer teşvik ödülü verildi. Ressam Münib Özben'in teşekkür konuşması ve MTA kütüphanesinde verilen çayla tören son buldu. Törene katılanlar daha sonra merhum Özben'in kabrini ziyaret ettiler.
